

**Københavns Kommune
Sundheds- og Omsorgsforvaltningen**

**Direktionsnotat af 30. maj 2014
Revision af regnskabet for 2013**

Indholdsfortegnelse

	Side
1. Indledning	1
2. Revision af regnskab 2013 – sammenfatning	3
2.1 Forventede revisionsbemærkninger	3
2.1.1 Forventede revisionsbemærkninger for 2013	3
2.1.2 Revisionsbemærkninger for tidligere år, der videreføres	3
2.2 Observationer fra årsregnskabsrevisionen for 2013 – Øvrige forhold	4
2.3 Revisionsopgaver udført af Intern Revision	4
2.4 Opfølgning på ikke afsluttede observationer fra tidligere år – øvrige forhold	4
3. Afslutning	4
4. Observationer fra årsregnskabsrevisionen for 2013	6
4.1 Regnskabsgennemgang af selvejende institutioner med driftsoverenskomst	6
4.2 Salg af institutionspladser til andre kommuner og brugerbetaling på institutioner, der er centralt administreret – finansiell revision	6
4.3 Brugerbetaling på institutioner, der er decentralt administreret – finansiell revision	7
4.4 Bevillingskontrol	7
5. Revisionsopgaver udført af Intern Revision	8
5.1 Løn og tjenestemandspensioner	8
5.2 Balancen samt statusafstemninger	8
5.3 Servicebesøg	9
5.4 Udbetalinger til medarbejdere foretaget uden om lønsystemet	10
6. Opfølgning på ikke afsluttede observationer fra 2011 – øvrige forhold	10
6.1 Forretningsgangsbeskrivelser, herunder interne kontroller	10

1. Indledning

Vi er ved at afslutte revisionen af årsregnskabet for Københavns Kommune for 2013 og har gennemgået regnskabet for Sundheds- og Omsorgsudvalget. Som led i revisionen rapporteres hermed vores kommentarer til udvalgets regnskab. Vi forventer ikke at afgive yderligere kommentarer til udvalgets regnskab for 2013. Vores kommentarer vil indgå i den samlede beretning om revisionen af kommunens regnskab.

Det påhviler ledelsen at tilrettelægge kontrolsystemer og forretningsgange, der er betryggende efter kommunens forhold, og det påhviler revisor at gennemgå disse forretningsgange og interne kontroller som et led i revisionen af årsregnskabet.

For en generel beskrivelse af revisionens formål, udførelse og omfang samt ansvarsfordeling mellem ledelse og revisor henvises til revisionsberetning af 24. februar 2009.

Vi skal for god ordens skyld gøre opmærksom på, at revisionen først kan anses for afsluttet, når vi har underskrevet erklæringen på årsregnskabet.

På grund af Københavns Kommunes størrelse og antallet af transaktioner i økonomisystemet er det vores vurdering, at det er mest effektivt at udføre revisionen af Københavns Kommune for 2013 med udgangspunkt i en kontrolbaseret revisionsstrategi. Det betyder, at vores revision er rettet mod vurdering af Københavns Kommunes implementerede manuelle og automatiske kontroller på væsentlige regnskabsområder, der imødegår, at utilsigtet eller tilsigtet fejl begås. Ved manuelle kontroller forstår vi for eksempel ledelsens udøvende og overvågende kontrol, budgetkontrol, effektiv person- og funktionsadskillelse samt forvaltningens overholdelse af forvaltningsspecifikke ledelsesgodkendte forretningsgange eller forretningsgange udarbejdet i henhold til Kasse- og Regnskabsregulativet. Ved automatiske kontroller forstår vi kontroller, der er implementeret i kommunens finanssystem og underliggende subsystemer, der for eksempel vedrører styring af brugerrettigheds- og adgangskontroller til it-systemer, kontroller for styring af opdatering/ændring af it-systemer mv.

På områder, hvor vi finder det hensigtsmæssigt, kombineres vores revision af kommunens implementerede kontroller med specifikke substansrevisionshandlinger for at gennemføre revisionen af et givent område.

Vi har organiseret revisionen af kommunen for 2013 på samme måde som sidste år. Vi har således revideret givne transaktionskæder/regnskabsposter på tværs af kommunens forvaltninger, hvor vi finder det hensigtsmæssigt. Vi sikrer ved denne organisering af revisionen, at revisionen udføres mere effektivt med samme revisionsdybde i alle forvaltninger, samt at rapporteringen til den enkelte forvaltning bliver mere ensartet.

Følgende områder revideres efter en tværgående revisionsmetodik:

- Økonomistyring og kontrolsystemer, hvor vi foretager gennemgang af kommunens økonomistyring, herunder efterlevelse af retningslinjerne for budgetopfølgning, indhentelse af tillægsbevillinger, risikovurderinger m.v.
- It-revision, hvor vi foretager en efterprøvning af kommunens it-anvendelse, herunder kontrolmiljøet omkring it-anvendelsen
- Omkostningsdisponering og udbetalinger, hvor vi tester, hvorvidt kommunens udarbejdede forretningsgange er hensigtsmæssigt og tilstrækkeligt udformet og implementeret og gennem bl.a. servicebesøg, jf. nedenfor, sikrer, at disse efterleves på kommunens forskellige niveauer
- Revision af lønninger, hvor vi dels tester kommunens interne kontrolforanstaltninger, dels gennem bl.a. servicebesøg, jf. nedenfor, sikrer, at disse efterleves på kommunens forskellige niveauer ved gennemførelse af revision af personsager

Ansvaret for den samlede revision er naturligvis vores, men en del af den samlede revision gennemføres efter aftale af Intern Revision. Dette drejer sig om omkostningsdisponering og udbetalinger samt revision af lønsager, hvor Intern Revision gennemfører selve revisionen og rapporterer til forvaltningen samt os. Vores endelige konklusioner på den af Intern Revisions gennemførte revision vil i det omfang, det er relevant for den enkelte forvaltning, blive optaget i direktionsnotatet.

Formålet med denne rapport er at opsummere de forhold, som vi har konstateret i forbindelse med vores revision af forvaltningen siden afgivelsen af vores direktionsnotat af 14. januar 2014 (løbende revision for 2013), og som, vi mener, bør komme til ledelsens kendskab. De opsummerede forhold er drøftet med de personer, som har ansvaret for de pågældende forhold. I tilknytning hertil er der, hvor det er skønnet nødvendigt, tillige fremsendt servicebreve til institutioner, afdelinger mv. som mere detaljeret beskriver vores observationer og anbefalinger.

Revisionsbemærkninger

Notatet er opdelt i en beskrivelse af forventede revisionsbemærkninger for 2013, der består af revisionsbemærkninger, der er konstateret i forbindelse med revisionen for 2013, og revisionsbemærkninger, der videreføres fra tidligere år.

Øvrige forhold

Notatet indeholder endvidere forhold i øvrigt, der er identificeret i forbindelse med revisionen for 2013, samt opfølgning på forhold vi bemærkede i forbindelse med revisionen for tidligere år, der ikke blev anset for afsluttet ved vores direktionsnotat af 14. januar 2014.

Hvert område, som vi har gennemgået i forbindelse med revisionen, er markeret med et af nedenstående symboler:

Symbol	Betydning
	Der er tale om graverende forhold, f.eks. i form af en sandsynlig lovovertrædelse eller en væsentlig tabsrisiko.
	Revisionsområdet vurderes som ikke betryggende, og der er behov for skærpet fokus fra ledelsen, da der er behov for væsentlige forbedringer. Afgørende/betydelige forhold hvor vi anbefaler hurtig handling.
	Revisionsområdet vurderes som mindre betryggende, og der er behov for opmærksomhed fra ledelsen, da der er usikkerhed eller behov/mulighed for forbedringer.
	Revisionsområdet vurderes som relativt betryggende, og der er alene behov for forbedringer af mindre væsentlig karakter. Øvrige anbefalinger, herunder forhold der påvirker dagligdags aktiviteter.
	Revisionsområdet har ikke givet anledning til kommentarer.

Som det fremgår af afsnit 2 "Revision af regnskab 2013 - sammenfatning" er der identificeret svagheder i enkelte af de gennemgåede revisionsområder i forvaltningen. Fejlene/manglerne kan primært henføres til manglende udarbejdelse af endelige forretningsgange for forvaltningen. Der henvises i denne forbindelse til afsnit 6.1, hvor der er nærmere redegjort for forholdet. Vi vurderer dog ikke, at disse svagheder kan medføre væsentlige fejl i det samlede regnskab for Københavns Kommune. Det kan dog anføres, at ledelsen har besluttet, at forretningsgangene og de interne kontroller skal styrkes på disse områder og har indført midlertidige supplerende kontroller på områderne. Vi anbefaler, at disse kontroller opretholdes indtil de endelige forretningsgange er bragt endeligt på plads.

2. Revision af regnskab 2013 – sammenfatning

2.1 Forventede revisionsbemærkninger

2.1.1 Forventede revisionsbemærkninger for 2013

Revisionsbemærkninger	Konklusion	Afsnit
Der er ikke konstateret nye forhold i 2013, der forventes at give anledning til revisionsbemærkning.	-	-

2.1.2 Revisionsbemærkninger for tidligere år, der videreføres

Revisionsbemærkninger for tidligere år, der videreføres	Konklusion	Afsnit
Der er ikke bemærkninger vedrørende tidligere år, der forventes at give anledning til revisionsbemærkning	-	-

2.2 Observationer fra årsregnskabsrevisionen for 2013 – Øvrige forhold

Revisionsområde	Konklusion	Afsnit
Regnskabsgennemgang af selvejende institutioner med driftsoverenskomst		4.1
Salg af institutionspladser til andre kommuner og brugerbetaling på institutioner, der er centralt administreret – finansiel revision		4.2
Brugerbetaling på institutioner, der er decentralt administreret – finansiel revision		Omtalt i direktionsnotat af 14. januar 2014 4.3

2.3 Revisionsopgaver udført af Intern Revision

Revisionsområde	Konklusion	Afsnit
Løn og tjenestemandspensioner		5.1
Balancen samt statusafstemninger		5.2
Servicebesøg		5.3
Udbetalinger til medarbejdere foretaget uden om lønsystemet		5.4

2.4 Opfølgning på ikke afsluttede observationer fra tidligere år – øvrige forhold

Ledelsens initiativer på nedenstående revisionsområder fra tidligere år er fortsat ikke tilendebragt.

Opfølgning på ikke afsluttede observationer fra 2011 – øvrige forhold	Oprindelig konklusion	Afsnit
Forretningsgangsbeskrivelser, herunder interne kontroller		6.1

3. Afslutning

I henhold til proceduren for revisionsrapportering, som er besluttet af Borgerrepræsentationen 11. februar 2010, skal dette notat fremsendes til fagudvalget med direktionens kommentarer inden for 3 uger. Notatet er endvidere fremsendt til Økonomiforvaltningen.

Vi foreslår derfor, at vores observationer og anbefalinger gennemgås af forvaltningen, og at ledelsen anfører deres kommentarer til vores observationer og anbefalinger i forbindelse med indstillingen til Sundheds- og Omsorgsudvalget.

København, den 30. maj 2014

Deloitte
Statsautoriseret Revisionspartnerselskab

Lyng Skovgaard
statsautoriseret revisor

John Menå
statsautoriseret revisor

4. Observationer fra årsregnskabsrevisionen for 2013

4.1 Regnskabs gennemgang af selvejende institutioner med driftsoverenskomst

Vi har foretaget gennemgang af forvaltningens regnskabsmæssige og faglige sagsbehandling for selvejende institutioner med driftsoverenskomst. Vi har ikke under vores revision for 2013 konstateret forhold, der giver anledning til bemærkninger, og vi anser forvaltningens sagsbehandling af regnskaber og revisionsberetninger for disse institutioner betryggende. Vi har under vores revision alene konstateret følgende mindre væsentlige forhold, der er meddelt forvaltningen til videre opfølgning:

- Det fremgik ikke præcist af revisors redegørelse i revisionsberetningen, hvorvidt der var foretaget egentlig revision af personsager på den enkelte institution. Det fremgår tillige af nogle af revisorernes redegørelser, at det ikke har været muligt at få adgang til lønsagerne hos Koncern-Service. Det er samtidig oplyst, at forvaltningen tilsvarende ikke har adgang til disse personsager. Vi anbefaler derfor, at forvaltningen i samarbejde med KoncernService afklarer, hvorledes adgangen til personsagerne fremadrettet bliver administreret.
- Der er konstateret differencer i afstemning af institutionernes regnskaber til udtræk fra KØR. Differencer skyldes at der under et organisationsnummer både er plejehjem samt et dagcenter/aktivitetstilbud, og at der alene aflægges og revideres selvforvaltningsregnskab for plejehjemmet. Der arbejdes efter det oplyste i økonomistaben på at udskille disse aktivitetscentre på særskilte organisationsnumre. Der kan herefter fra 2014 aflægges særskilte regnskaber, der samtidig vil blive omfattet af revision

4.2 Salg af institutionspladser til andre kommuner og brugerbetaling på institutioner, der er centralt administreret – finansiel revision

Vi har i forbindelse med vores revision af status foretaget revision af forvaltningens administration af forretningsgangene ved salg af institutionspladser til andre kommuner og brugerbetaling på institutioner, der er centralt administreret – finansiel revision. Med hensyn til udarbejdelse af forretningsgange henviser vi til det under pkt. 6.1 nedenfor. Vi har i vores direktionsnotat af 14. januar 2014 anført nogle u hensigtsmæssigheder, konstateret under den løbende revision for 2013. Det kan oplyses, at forvaltningen fra 2012 har indført nogle summariske kontroller til sikring af fuldstændighed i opkrævningerne. Vi har under vores revision af de af forvaltningen udarbejdede afstemninger af de nævnte indtægtsområder ikke konstateret forhold, der giver anledning til kommentarer.

4.3 Brugerbetaling på institutioner, der er decentralt administreret – finansiel revision

Vi konstaterede under vores løbende revision en række fejl og mangler vedrørende:

- Fejl i anvendte takster
- Fejl i artskonteringer
- Fejloptrækning af ydelser, der er omfattet af tilbuddet
- Fejloptrækning mod rettelig tilbagebetaling

Tidligere blev et væsentligt antal fejl opdaget ved, at de tidligere administrative fællesskaber udskrev en ydelsesoversigt, og at denne blev mailet til bostedet.

Det er over for os oplyst, at forvaltningen havde konstateret et væsentligt antal fejl i opkrævningerne, efter at opgaven er overgået til KS, og forvaltningen har derfor indført en særlig kontrol til at afdække disse fejl. Denne kontrol er alene en CPR-kontrol, der sikrer, at de relevante beboere opkræves, men ikke afdækker opkrævningens korrekthed. Det er samtidig oplyst, at ledelsen skønner, at udarbejdelsen af de nye overordnede forretningsgange for Københavns Kommune vil sikre en intern kontrol hos KoncernService, således at når materialet tilgår forvaltningerne, foreligger der grundlag for, at den enkelte forvaltning alene skal udføre relevante stikprøvekontroller.

Der henvises til pkt. 6.1 omkring udarbejdelse af forretningsgange.

4.4 Bevillingskontrol

Vi har ved gennemgangen af regnskabsforklaringerne til afvigelser mellem bevillings- og regnskabstal observeret følgende:

På bevillingen *Pleje, service og boliger for ældre, service* er bevillingen på 299.679 t.kr. og det konstaterede forbrug på 284.951 t.kr. Der er således et mindreforbrug på 14.728 t.kr. svarende til 4,9%.

Det oplyses i regnskabsforklaringen, at mindreforbruget kan henføres til flere funktionsområder, der er særskilt behandlet i regnskabsbemærkningerne.

På bevillingen *Service, Sundhed* er bevillingen på 332.445 t.kr. og det konstaterede forbrug på 315.216 t.kr. Der er således et mindreforbrug på 17.229 t.kr. svarende til 5,2%.

Det oplyses i regnskabsforklaringen, at mindreforbruget kan henføres til flere funktionsområder, der er særskilt behandlet i regnskabsbemærkningerne.

Vi har gennemgået de af forvaltningen udarbejdede regnskabsforklaringer, hvilket ikke har givet anledning til bemærkninger eller kommentarer

Generelt er Sundheds- og omsorgsforvaltningens regnskabsforklaringer efter vores opfattelse tilfredsstillende.

Bilagene til regnskabet

Kommunens regnskabscirkulære fastlægger de oversigter, der skal udarbejdes til årsregnskabet, jf. cirkulærets side 7 – 10.

Vi har gennemgået forvaltningens oversigter til regnskabet, hvilket ikke har givet anledning til bemærkninger.

5. Revisionsopgaver udført af Intern Revision

5.1 Løn og tjenestemandspensioner

Som led i vores revisionsplanlægning har vi aftalt med Intern Revision, at Intern Revision udfører revisionen af løn og tjenestemandspensioner. Det er fortsat os, der har det overordnede ansvar for revisionens udførelse, og vi deltager derfor aktivt i planlægningen af revisionsindsatsen på dette område. Vi afholder opfølgingsmøder med Intern Revision under udførelse af revisionsopgaven, og vi foretager review af det udførte revisionsarbejde.

Vi har aftalt med Intern Revision, at Intern Revision udarbejder rapporteringen vedrørende revision af løn og tjenestemandspensioner, som vi godkender, inden den tilgår forvaltningen.

Hovedkonklusionen fra gennemgangen er ifølge rapport af 9.april 2014:

"Det er sammenfattende vores vurdering, at lønrevisionen ikke har givet anledning til væsentlige bemærkninger vedrørende lønudbetalinger til medarbejdere ansat i Sundheds- og Omsorgsforvaltningen. Vi vurderer på dette grundlag, at de etablerede processer på lønområdet har bidraget til, at der ikke forekommer væsentlige fejl i regnskabet. Vi har dog i flere tilfælde bemærkninger til overholdelse af bestemmelser vedrørende arbejds- og hviletid, samt dokumentation vedrørende medarbejderens ansættelsesforhold.

For detaljeret redegørelse henvises til rapporteringen fra Intern Revision.

5.2 Balancen samt statusafstemninger

Intern revision har i overensstemmelse med godkendt revisionsplan for 2013 bistået med revision af de udarbejdede afstemninger af balancekonti. Vi har foretaget gennemgang af det af Intern Revision ud-

førte arbejde. Der er ikke konstateret forhold, der giver anledning til væsentlige kommentarer for Sundheds- og Omsorgsforvaltningen.

5.3 Servicebesøg

Intern Revision har i overensstemmelse med godkendt revisionsplan for 2013 foretaget uanmeldt beholdningseftersyn på 1 enhed samt servicebesøg på 3 centre og 1 lokalkontor.

Intern Revision har afgivet særskilt rapport af 31. marts 2014 om de foretagne serviceeftersyn.

De foretagne eftersyn har omfattet en vurdering af udvalgte forretningsgange og interne kontroller inden for områderne:

- Indkøbsområdet
- løn- og personaleområdet
- Budgetopfølgning

Intern Revision har fokuseret på i alt 27 observationspunkter under ovennævnte områder. Den gennemførte revision har medført 112 observationer, hvoraf 14 eller 12,5% er anset for kritiske eller væsentlige. Der er i henhold til rapporten udarbejdet handleplaner for forvaltningen med henblik på at imødegå eller reducere de ved revisionen identificerede risici.

Vi har foretaget gennemgang og vurdering af rapporten, hvilket har givet os anledning til at fremhæve følgende:

- Beholdningseftersyn på 1 enhed, hvor Intern Revisions vurdering er:
at der generelt er etableret hensigtsmæssige interne forretningsgange, dog undtagen håndtering af kontantkasse, hvor forretningsgangen kan forbedres. Endvidere har den stikprøvevise gennemgang af tilstedeværelsen af anskaffelser ikke givet anledning til bemærkninger
- 4 serviceeftersyn, hvor Intern Revisions vurdering er:
at den overordnede drift af centrene varetages hensigtsmæssigt, og at centrene er bekendt med risici som følge heraf. Intern revision har dog observeret forhold, hvor rutinerne med fordel kan forbedres. Forholdene er primært af tværgående karakter, det vil sige forhold, der vedrører hovedparten af de af Intern Revision reviderede enheder

Vi skal udtale, at vi er enige i Intern Revisions konklusioner og anbefalinger.

For detaljeret redegørelse henvises til rapporteringen fra Intern Revision.

5.4 Udbetalinger til medarbejdere foretaget uden om lønsystemet

Intern Revision (IR) har i overensstemmelse med godkendt revisionsplan for 2013 foretaget en risikorettet gennemgang af udvalgte større beløbsmæssige udbetalinger i 2013 til Sundheds- og Omsorgsforvaltningens medarbejdere, som ikke er foretaget via lønsystemet.

Ved den stikprøvevise gennemgang har IR ikke konstateret forhold, der indikerer, at medarbejdere uretmæssigt har modtaget udbetalinger. Men der er observeret en udbetaling, der er foretaget på grundlag af faktura, der er udstedt af medarbejderen. Denne honorarfaktura vil dermed blive betragtet som B-indkomst for modtagerne og skal indberettes som sådan. Denne indberetning har ifølge rapporten ikke fundet sted. Herudover er der tilsyneladende tvivl om, hvorvidt medarbejderen var ansat i kommunen på tidspunktet for arbejdets udførelse. Såfremt der er tale om medarbejdere ansat i Københavns Kommune, og disse udfører arbejde for kommunen, kan det ikke udelukkes, at SKAT ved et eventuelt kontrolbesøg vil konkludere, at honorarerne rettelig burde have været udbetalt som A-indkomst, hvorefter kommunen er pligtig til indeholdelse af A-skat mv.

For detaljeret redegørelse henvises til rapporteringen fra Intern Revision af den 24. marts 2014.

Efter vores vurdering er der risiko for, at kommunen ifalder straf i henhold til skattekontrollovens bestemmelser, og vi anbefaler, at det præciseres over for forvaltningens enheder, at reglerne for udbetaling af løn mv. følges.

6. Opfølgning på ikke afsluttede observationer fra 2011 – øvrige forhold

6.1 Forretningsgangsbeskrivelser, herunder interne kontroller

Vi har for regnskabsåret 2011 haft bemærkning om, at forvaltningen, specielt for indtægtsområdet, bør udarbejde reviderede forretningsgange, hvor disse struktureres bedre og beskrive transaktionskæden fra "vugge til grav" samt beskrive en entydig ansvarsplacering.

Endvidere er det vores opfattelse, at Sundheds- og Omsorgsforvaltningen bør etablere procedurer for, at forvaltningens lokale forretningsgange i form og indhold til stadighed lever op til rammebetingelserne herfor i kommunens Kasse- og Regnskabsregulativ, regulativets tilhørende bilag samt kommunens fælles forretningsgange.

Ledelsen i Sundheds- og Omsorgsforvaltningen var enig i revisionens anbefaling og ville justere forretningsgangen i overensstemmelse hermed.

Forvaltningen har udarbejdet en overordnet skabelon for "Forretningsgange på Kasse- og Regnskabsområdet" i SUF.

Skabelonen indeholder en struktur, som efter vores opfattelse er et tilfredsstillende grundlag for det videre arbejde med forretningsgangsbeskrivelserne.

Vi anbefalede i vores direktionsnotat, at forvaltningen opstiller en tids- og aktivitetsopdelt handleplan for den videre proces med forretningsgangsbeskrivelserne, og at der herunder er fokus på at sikre fuldstændigheden med forretningsgangene. Desuden forudsatte vi, at handleplanen indeholder koordinering til overgangen til KoncernService, herunder en klar definition af snitfladerne mellem forvaltningerne med hensyn til gennemførelse og rapportering af interne kontrolforanstaltninger.

Specifikt med hensyn til forvaltningens indtægter er der efter vores opfattelse igangsat en tilfredsstillende proces. Men der er endnu ikke sket design eller implementering, og processen forventes ifølge svar til direktionsnotat af 14. januar 2014 først helt afsluttet ultimo 2014.

Vi skal anbefale fortsat fokus på at få udarbejdet og implementeret nye forretningsgange på området, således at risikoen for fejl nedbringes, ligesom reviderede forretningsgange medvirker til at sikre tilfredsstillende arbejdsprocesser og dermed bedre forvaltningsmæssig styring.